Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

27. oktober 2016*

»Præjudiciel forelæggelse ? artikel 267 TEUF ? Domstolens kompetence — begrebet »EU-retlig bestemmelse« — direktiv 89/106/EØF — indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om byggevarer — standard, der er godkendt af Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN) i medfør af et mandat fra Europa-Kommissionen — offentliggørelse af standarden i Den Europæiske Unions Tidende — Den harmoniserede standard EN 13242:2002 — national standard, der gennemfører den harmoniserede standard EN 13242:2002 — aftaleretlig tvist mellem privatpersoner — metode til konstatering af et produkts (ikke-)overensstemmelse med en national standard, der gennemfører en harmoniseret standard ? tidspunktet for et produkts (ikke-)overensstemmelse med denne standard — direktiv 98/34/EF — informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter — anvendelsesområde«

I sag C-613/14,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF indgivet af Supreme Court (øverste domstol, Irland) ved afgørelse af 19. december 2014, indgået til Domstolen den 30. december 2014, i sagen:

James Elliott Construction Limited

mod

Irish Asphalt Limited

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, og dommerne M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan og D. Šváby (refererende dommer),

generaladvokat: M. Campos Sánchez-Bordona

justitssekretær: ekspeditionssekretær L. Hewlett,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 19. november 2015,

efter at der er afgivet indlæg af:

— James Elliott Construction Limited ved E. Barrington, SC, C. Donnelly, BL, og B. Shipsey, SC, for solicitor D. O'Donovan

* Processprog: engelsk.

— Irish Asphalt Limited ved T. Hogan, SC, barrister D. Conlan Smyth og N. Buckley, BL, for solicitor N. Mulherin,

— Irland ved A. Joyce og L. Williams og J. Quaney, som befuldmægtigede, bistået af B. Kennedy, SC, og barrister G. Gilmore

— Europa-Kommissionen ved A.C. Becker og G. Braga da Cruz og G. Zavvos, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 28. januar 2016,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 267 TEUF, af artikel 4 i Rådets direktiv 89/106/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om byggevarer (EFT 1989, L 40, s. 12), som ændret ved Rådets direktiv 93/68/EØF af 22. juli 1993 (EFT 1993, L 220, s. 1) (herefter »direktiv 89/106«), af artikel 1 og artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (EFT 1998, L 204, s. 37), som senest ændret ved Rådets direktiv 2006/96/EF af 20. november 2006 (EUT 2006, L 363, s. 81) (herefter »direktiv 98/34«), samt af den harmoniserede standard EN 13242:2002 »Tilslag til ubundne og hydraulisk bundne materialer til vejbygning og andre anlægsarbejder« (herefter »den harmoniserede standard EN 13242:2002«).

2 Anmodningen er blevet indgivet under en sag vedrørende Irish Asphalt Limiteds levering af et stentilslagsprodukt til James Elliott Construction Limited.

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 89/106

3 Første, fjerde, sjette, syvende, ellevte og tolvte betragtning til direktiv 89/106 anfører følgende:

»Det påhviler medlemsstaterne at sikre sig, at bygge- og anlægsarbejder på deres område konstrueres og udføres på en sådan måde, at de ikke bringer mennesker, husdyr og ejendom i fare og samtidig overholder andre væsentlige krav i almenvellets interesse.

[...]

[I] hvidbogen om gennemførelse af det indre marked, som blev godkendt af Det Europæiske Råd i juni 1985, anføres det i punkt 71, at visse sektorer inden for den generelle politik, navnlig bygge- og anlægssektoren, skal have særlig vægt; de tekniske handelshindringer inden for bygge- og anlægssektoren skal, hvis de ikke kan fjernes gennem gensidig anerkendelse af ækvivalens mellem medlemsstater, fjernes i overensstemmelse med den i Rådets resolution af 7. maj 1985 [EFT 1985, C 136, s. 1] fastsatte nye metode, som indebærer en definition af væsentlige krav med hensyn til sikkerhed og andre aspekter, som er vigtige for almenvellet, uden at det gældende og berettigede beskyttelsesniveau i medlemsstaterne derved forringes.

[...]

[S]om grundlag for harmoniserede standarder eller andre tekniske specifikationer på europæisk plan og til udarbejdelse eller udstedelse af europæisk teknisk godkendelse udfærdiges der basisdokumenter med henblik på at give de væsentlige krav konkret[ ]form på teknisk niveau.

[D]isse væsentlige krav danner udgangspunkt for udarbejdelse af harmoniserede standarder for byggevarer på europæisk plan; for at det fælles indre marked kan blive til så stor nytte som muligt, for at give flest mulige producenter adgang til dette marked, for at sikre, at markedet bliver så gennemsigtigt som muligt, og for at tilvejebringe forudsætningerne for et harmoniseret samlet regelsæt inden for byggeriet bør der i så vidt omfang og så hurtigt som muligt indføres harmoniserede standarder; disse standarder er nu udarbejdet af private organer uden mandat; derfor anerkendes Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN) og Den Europæiske Komité for Elektroteknisk Standardisering (CENELEC) som kompetente organer til vedtagelse af harmoniserede standarder i overensstemmelse med de generelle retningslinjer for samarbejdet mellem Kommissionen og disse to organer, der blev undertegnet den 13. november 1984: i dette direktiv forstås ved en harmoniseret standard en teknisk specifikation (europæisk standard eller harmoniseret dokument), som et af eller begge disse organer har vedtaget efter mandat fra Kommissionen i overensstemmelse med Rådets direktiv 83/189/EØF af 28. marts 1983 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter [EFT 1983, L 109, s. 8].

[...]

[E]n vare anses for at være egnet, hvis den opfylder kravene i en harmoniseret standard, en europæisk teknisk godkendelse eller en ikke-harmoniseret teknisk specifikation, der er anerkendt på fællesskabsniveau; hvis en vare er af ringe betydning med hensyn til de væsentlige krav, og hvis den afviger fra eksisterende tekniske specifikationer, kan et anerkendt organ attestere dens egnethed.

[V]arer, der på denne måde har opnået godkendelse som egnede, kan kendes på CE-mærket: de skal frit kunne omsættes og frit kunne anvendes til det tilsigtede formål overalt i Fællesskabet.«

4 Direktivets artikel 2, stk. 1, fastsætter:

»Medlemsstaterne træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de i artikel 1 omhandlede varer, der er bestemt til brug i bygværker, kun kan markedsføres, hvis de er egnede til den anvendelse, de er bestemt til, dvs. at de har sådanne egenskaber, at de bygværker, hvori de skal indgå, monteres, anvendes eller installeres, såfremt disse bygværker er korrekt udformet og opført, kan opfylde de væsentlige krav, der omhandles i artikel 3, hvis og når sådanne bygværker er omfattet af forskrifter, der indeholder sådanne krav.«

5 Direktivets artikel 3, stk. 1, har følgende ordlyd:

»De væsentlige krav til bygværker, som kan have indflydelse på en vares tekniske egenskaber, fremgår af målsætningerne i bilag I. Et eller flere af eller alle disse krav kan finde anvendelse; de skal opfyldes i løbet af en økonomisk rimelig levetid.«

6 Samme direktivs artikel 4, stk. 1 og 2, har følgende ordlyd:

»1. Standarder og tekniske godkendelser benævnes i dette direktiv »tekniske specifikationer«.

I dette direktiv er harmoniserede standarder de tekniske specifikationer, der er vedtaget af CEN eller CENELEC eller af begge efter mandat fra Kommissionen i henhold til [direktiv 83/189], på grundlag af en udtalelse fra det udvalg, der er omhandlet i artikel 19, og i overensstemmelse med de generelle bestemmelser for samarbejdet mellem Kommissionen og disse to organer, der blev undertegnet den 13. november 1984.

2. Medlemsstaterne går ud fra, at byggevarer er egnet til deres formål, hvis de er af en sådan beskaffenhed, at bygværker, som de indgår i, og som er konstrueret og opført korrekt, opfylder de i artikel 3 nævnte væsentlige krav, og når disse varer er forsynet med »CE-mærkning«, som viser, at de opfylder alle bestemmelser i dette direktiv, herunder også de i kapitel V omhandlede procedurer for overensstemmelsesvurdering og proceduren i kapitel III. »CE-mærkningen« attesterer:

a) at de er i overensstemmelse med de relevante nationale standarder, hvortil de harmoniserede standarder er blevet omsat, og hvorom der er offentliggjort meddelelse i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*[; m]edlemsstaterne offentliggør referencerne for disse nationale standarder

b) at de er i overensstemmelse med en europæisk teknisk godkendelse, som er udstedt efter fremgangsmåden i kapitel III

eller

c) at de er i overensstemmelse med de i stk. 3 omhandlede nationale tekniske specifikationer, hvis der ikke findes harmoniserede specifikationer; der udfærdiges en liste over disse nationale specifikationer efter fremgangsmåden i artikel 5, stk. 2.«

7 Artikel 6, stk. 1, i direktiv 89/106 bestemmer:

»Medlemsstaterne kan ikke modsætte sig, at varer, som opfylder dette direktivs bestemmelser, omsættes, markedsføres eller tages i brug på deres område.

Medlemsstaterne sørger for, at brug af sådanne varer til det formål, de er bestemt til, ikke hindres af regler eller betingelser, som pålægges af offentlige organer eller af private organer, der optræder som offentligt foretagende eller offentligt organ på grund af en monopolstilling.«

8 Direktivets artikel 7 bestemmer:

»1. For at sikre kvaliteten af de harmoniserede standarder for [bygge]varer skal de europæiske standardiseringsorganer udarbejde standarderne på grundlag af mandater, som Kommissionen […] udsteder […]

2. De på denne måde udarbejdede standarder skal så vidt muligt affattes som ydeevnekrav til [bygge]varerne under hensyn til basisdokumenterne.

3. Når de europæiske standardiseringsorganer har udstedt standarderne, offentliggør Kommissionen disse standarder i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*, C-udgaven, med angivelse af referencerne.«

9 I henhold til artikel 65 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 305/2011 af 9. marts 2011 om fastlæggelse af harmoniserede betingelser for markedsføring af byggevarer og om ophævelse af direktiv 89/106 (EUT 2011, L 88, s. 5) blev direktiv 89/106 ophævet. Imidlertid finder denne forordning ikke anvendelse ratione temporis på hovedsagen.

Direktiv 98/34

10 Artikel 1, nr. 3), 4) og 11), i direktiv 98/34, der har erstattet direktiv 83/189, bestemmer:

»I dette direktiv forstås ved:

[...]

3) »teknisk specifikation«: en specifikation, der indeholdes i et dokument, som fastlægger karakteristika for et produkt, som f.eks. kvalitet, brugsegenskaber, sikkerhed, dimensioner, herunder forskrifter for varen vedrørende handelsmæssig betegnelse, terminologi, symboler, prøvning og prøvningsmetoder, emballering, mærkning eller etikettering samt procedurer for overensstemmelsesvurdering.

[...]

4) »andet krav«: et krav, der ikke er en teknisk specifikation, og som pålægges et produkt af bl.a. forbruger- eller miljøbeskyttelseshensyn, og som vedrører produktets livscyklus efter markedsføring, såsom betingelser for anvendelse, genanvendelse, genbrug eller bortskaffelse, når disse betingelser kan influere betydeligt på sammensætningen af produktet, dets natur eller afsætningen af det

[...]

11) »teknisk forskrift«: en teknisk specifikation eller et andet krav eller en forskrift vedrørende tjenester, herunder de administrative bestemmelser, der gælder herfor, som retligt eller faktisk skal overholdes ved markedsføring, levering eller anvendelse af en tjeneste, eller etablering af en operatør af tjenester i en medlemsstat eller i en væsentlig del af denne stat, samt medlemsstaternes love og administrative bestemmelser vedrørende forbud mod fremstilling, import, markedsføring eller anvendelse af et produkt eller forbud mod levering eller anvendelse af en tjeneste eller mod, at en tjenesteyder etablerer sig, jf. dog artikel 10.

De tekniske forskrifter, der faktisk skal overholdes, er navnlig følgende:

— en medlemsstats love eller administrative bestemmelser, der henviser enten til tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, eller til fagkodekser eller kodekser for god praksis, der igen henviser til tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, og hvis overholdelse giver formodning om, at der er overensstemmelse med de krav, der er fastsat i de nævnte love eller administrative bestemmelser

— frivillige aftaler, som de offentlige myndigheder er kontraherende part i, og som af hensyn til almenvellet tager sigte på at opfylde tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, bortset fra udbudsbetingelser i forbindelse med offentlige indkøbsaftaler

— tekniske specifikationer, andre krav, eller regler vedrørende tjenester, til hvilke der er knyttet skattemæssige eller finansielle foranstaltninger, som påvirker forbruget af produkterne eller tjenesterne ved at tilskynde til overholdelse af disse tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester; tekniske specifikationer eller andre krav eller forskrifter vedrørende tjenester, som er knyttet til de nationale sociale sikringsordninger, er ikke omfattet.«

11 Direktivets artikel 8, stk. 1 og 3, bestemmer:

»1. Med forbehold af artikel 10 sender medlemsstaterne straks Kommissionen ethvert udkast til teknisk forskrift, medmindre der er tale om en almindelig gengivelse af en international eller europæisk standard, i hvilket tilfælde det vil være tilstrækkeligt at oplyse herom. De meddeler ligeledes Kommissionen grundene til, at det er nødvendigt at indføre en sådan teknisk forskrift, medmindre disse grunde allerede fremgår af udkastet.

[...]

Medlemsstaterne fremsender en ny meddelelse efter ovennævnte regler, hvis de i udkastet til teknisk forskrift foretager væsentlige ændringer, der fører til en ændring af anvendelsesområdet, en afkortning af den oprindeligt fastsatte anvendelsesfrist, en tilføjelse af specifikationer eller krav eller en stramning af disse.

[...]

3. Medlemsstaterne sender straks Kommissionen den endelige tekst til en teknisk forskrift.«

Standard EN 13242:2002

12 Standard EN 13242:2002 blev udarbejdet af det tekniske udvalg CEN/TC 154 »Aggregates« og godkendt af CEN den 23. september 2002 i medfør af Kommissionens mandat af 6. juli 1998 (M 125 – Mandate to CEN/CENELEC concerning the execution of standardisation work for harmonized standards on aggregates related to the following end uses, herefter »mandat M 125«), der blev vedtaget på grundlag af direktiv 89/106.

– Mandat M 125

13 Forordet til mandat 125 har følgende ordlyd:

»[...] One of the aims of the Directive being the removal of technical barriers to trade in the construction field, in so far as they cannot be removed by means of mutual recognition among Member States, it seems appropriate that standardisation mandates cover, at least during a first phase of the mandating programme, construction products likely to be subject to technical barriers to trade.

This mandate is intended to lay down provisions for the development and the quality of harmonized European standards in order, on the one hand, to make »approximation«" of national laws, regulations and administrative provisions (hereafter referred to as »regulations«) possible and, on the other hand, to allow products conforming to them to be presumed to be fit for their intended use, as defined in the Directive.«

14 Tekstens kapital II med overskriften »Execution of the Mandate« bestemmer:

»1. CEN/CENELEC will present the Commission with a detailed work programme, at the latest, three months after approval of 83/189 Committee.

[...]

5. Any proposals for the addition of products, intended uses and materials and forms not included in the mandate but considered relevant by the TC should be presented separately from the work programme for further analysis by the Commission services. Standards prepared for products outside this mandate will not achieve the status of harmonised standards. In addition to the

provisions of article 4.1 of the [Directive 98/34], it must be taken into account that all the products included in the mandate have a system of attestation of conformity in accordance with the relevant Decision of the Commission; those products not included have not.

6. Any proposal for the addition of characteristics and durability aspects not included in the mandate but considered relevant by the TC should be proposed in a special chapter of the work programme for further analysis by the Commission services.

[...]

8. CEN/TCs must give a technical answer for the determination of the characteristics of the mandate taking into account the conditions stated below; test methods suggested must be directly related to the relevant required characteristic and must not make reference to determination methods for characteristics not required by the mandate. Durability requirements should be dealt with in the framework provided by the state of the art at present.

9. Reference to test/calculation methods must be in accordance with the harmonisation aimed at. In general, only one method should be referred to for the determination of each characteristic, for a given product or family of products.

If, however, for a product or family of products because of justifiable reasons, more than one method is to be referred to for the determination of the same characteristic, the situation must be justified. In this case all referenced methods should be linked by the conjunction »or« and an indication of application should be given.

In any other case, two or more test/calculation methods for the determination of one characteristic can be accepted only if a correlation between them exists or can be developed. The relevant harmonised product standard must then select one of them as the method of reference.

Testing and/or calculation methods shall have, whenever possible, a horizontal character covering the widest possible range of products.

[...]

12. The terms of reference of this mandate may be subject to modification or addition, if necessary. Acceptance of the work programme by the Commission services does not imply acceptance of all the WIs listed as supporting standards. TCs will need to demonstrate the direct link between WIs and the needs for harmonisation of the products, intended uses and characteristics given in the mandate. Nor does acceptance exclude the possibility for further WIs to be added by CEN, in order to fully respond to the terms of the mandate.

[...]

15. CEN/CENELEC will immediately inform the Commission of any problem relating to the carrying out of the mandate and will present an annual progress report on work within the framework of the mandate.

16. The progress report will include a description of work carried out and information on any difficulties being met, whether political or technical, with particular reference to those that might lead the authorities of a Member State to raise objections or to resort to article 5.1 of [Directive 98/34].

17. The progress report will be accompanied by the latest drafts of each standard under the mandate and by updated reports on any subcontracted work.

[...]

19. Acceptance of this mandate by CEN/CENELEC can take place only after the work programme has been endorsed by the Commission services.

[...]

21. CEN/CENELEC will present the final drafts of the harmonised European standards and of the relevant supporting standards to the Commission services for confirmation of compliance with this mandate at the latest in accordance with the timetable agreed between CEN/CENELEC and the Commission and referred to in point II.2.d).«

15 Kapitel III i den omtalte tekst med overskriften »Harmonised Standards« har følgende ordlyd:

»1. Harmonised standards shall be prepared to allow those products listed in Annexes 1 and 2 to be able to demonstrate the satisfaction of the essential requirements. One of the purposes of the Directive being to remove barriers to trade, the standards deriving from it will therefore be expressed, as far as practicable in product performance terms (art. 7.2 of the Directive), having regard to the Interpretative Documents.

2. The harmonised standard will contain:

[...]

— The methods (calculation, test methods or others) or a reference to a standard containing the methods for the determination of such characteristics;

[...]«

16 Bilag 1-3 til mandat 125 præciserer henholdsvis mandatets anvendelsesområde, dets tekniske referenceramme samt dets krav med hensyn til overensstemmelsesattester.

– Den harmoniserede standard EN 13242:2002

17 I punkt 1, andet afsnit, fastslår den harmoniserede standard EN 13242:2002, at den »provides for the evaluation of conformity of the products to this [harmonised standard]«.

18 Punkt 6 i denne harmoniserede norm med overskriften »Chemical requirements« er affattet som følger:

»6.1 General

The necessity for testing and declaring all properties in this clause shall be limited according to the particular application or end use or origin of the aggregate. When required, the tests specified in clause 6 shall be carried out to determine appropriate chemical properties.

[...]

6.3 Total sulfur

When required, the total sulfur content of the aggregate, determined in accordance with [clause 11 in] EN 1744-1:1998, […] [der blev vedtaget af CEN uden nogen form for mandat fra Kommissionen og uden for proceduren i direktivets artikel 7], shall be declared in accordance with the relevant category specified in Table 13 [med overskriften »Categories for maximum values of total sulfur content«:]

Aggregate	**Total sulfur content** %	**Category** S
Aggregates other than air-cooled blastfumace slag	≤ 1	S1
	> 1	$S_{Declared}$
	No requirement	S_{NR}
Air-cooled blastfumace slag	< 2	S2
	> 2	$S_{Declared}$
	No requirement	S_{NR}

[...]«

19 Bilag »ZA (informative) – Clauses of this European Standard addressing essential requirements or other provisions of EU-directives« i den nævnte harmoniserede standard bestemmer bl.a., at »[t]he clauses of [the] European Standard [EN 13242:2002] shown in this annex meet the requirements of the Mandate given under [Directive 89/106]« og at »[c]ompliance with these clauses confers a presumption of fitness of the aggregates covered by this European Standard for their intended uses indicated herein«.

20 Referencen til den harmoniserede standard EN 13242:2002 blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* af 27. marts 2003 (EUT 2003, C 75, s 8).

Irsk ret

Lov om salg af varer og levering af tjenesteydelser

21 Artikel 10 i Sale of Goods and Supply of Services Act 1980 (lov om salg af varer og levering af tjenesteydelser af 1980) tilføjer en ny artikel 14 i Sale of Goods Act 1893 (love om salg af varer af 1893), der bestemmer:

»(1) Med forbehold af bestemmelserne i denne lov og enhver anden tilsvarende retsforskrift eller administrativ bestemmelse stilles der ikke indirekte krav om eller nogen garanti for kvalitet eller egnethed til et særligt formål for varer, der leveres i henhold til en købsaftale.

(2) Sælger en erhvervsdrivende varer, er det et indirekte krav, at varerne er af sædvanlig handelsmæssig kvalitet, undtagen:

(a) for så vidt angår mangler, som køber er gjort opmærksom på forud for aftalens indgåelse, eller

(b) for så angår mangler, som køberen ved en undersøgelse forud for aftalens indgåelse kunne have afdækket.

(3) Varerne er af sædvanlig handelsmæssig kvalitet, såfremt de er egnede til formål, som varer af samme type sædvanligvis anskaffes til og med en holdbarhed, som med rimelighed kan forventes, henset til varernes beskrivelse, (eventuelt) prisen og alle andre relevante omstændigheder, og enhver henvisning i denne lov til varer, der ikke er af sædvanlig handelsmæssig kvalitet, skal fortolkes således.

(4) Sælger en erhvervsdrivende varer, og gør køberen udtrykkeligt eller stiltiende den erhvervsdrivende opmærksom på et særligt formål, som varerne anskaffes til, er det et indirekte krav, at varerne er tilstrækkeligt egnede til dette formål, uanset om det er et formål, som sådanne varer sædvanligvis anskaffes til, undtagen i tilfælde, hvor omstændighederne viser, at køberen ikke forlod sig på, eller at han ikke med rimelighed kunne forlade sig på sælgerens kunnen eller vurdering.

[...]«

Standard I.S. EN 13242:2002

22 Standard EN 13242:2002 blev af National Standard Authority of Ireland (den irske standardiseringsmyndighed) gennemført i irsk ret ved standard I.S. EN 13242:2002.

De faktiske omstændigheder i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

23 I forbindelse med opførelsen af ungdomscenteret i Ballymun i Dublin (Irland), foretaget af James Eliott Construction, krævede de angivne specifikationer bl.a., at bygningens indvendige gulve skulle lægges på 225 mm »tæt komprimeret hardcore Clause 804 i overensstemmelse med Department of Enterprise specifikationen«. Med henblik herpå leverede Irish Asphalt et produkt betegnet som »Clause 804 hardcore« til Elliott Construction.

24 Efter færdiggørelsen af byggeriet opstod der revner i gulvene og væggene i et sådant omfang, at bygningen ikke kunne anvendes. James Elliott Construction påtog sig ansvaret herfor og foretog udbedringsarbejde for 1,5 mio. EUR.

25 Den 13. juni 2008 indgav James Elliott Construction et erstatningssøgsmål mod Irish Asphalt med den begrundelse, at de pågældende mangler skyldtes tilstedeværelsen af pyrit i det Clause 804-tilslag, der var blevet leveret af Irish Asphalt.

26 I sin dom af 25. maj 2011 vurderede High Court (ret i første instans, Irland), at skaden i betonen skyldtes tilstedeværelsen af pyrit i det tilslag, som Irish Asphalt havde leveret til James Eliot Construction. I denne forbindelse konstaterede retten, at analyserne af det tilslag, der blev udtaget fra byggeriet, viste, at det ikke opfyldte den irske standard I.S. EN 13242:2002 til gennemførelse af den europæiske standard EN 13242:2002, navnlig hvad angår svovlindholdet.

27 Følgelig fastslog retten, at Irish Asphalt havde misligholdt sine aftalemæssige forpligtelser, der i overensstemmelse med artikel 14, stk. 2, i lov om salg af varer pålagde selskabet at levere tilslag af »handelsmæssig kvalitet« og »egnet til sit formål«.

28 Irish Asphalt iværksatte appel af denne afgørelse ved Supreme Court (øverste domstol, Irland).

29 Den 2. december 2014 afsagde Supreme Court (øverste domstol) dom alene med hensyn til spørgsmålene vedrørende national ret og forkastede den indbragte appel med forbehold af ethvert spørgsmål vedrørende EU-retten.

30 I denne forbindelse er denne ret for det første i tvivl om, hvilken status de europæiske harmoniserede standarder for byggemateriale har, såvel som disses betydning i forhold til det kontraktmæssige forhold mellem to private parter, når der i en kontrakt om levering af varer henvises til en national standard,

der er vedtaget under anvendelse af en harmoniseret standard, for det andet om fortolkningen af den europæiske standard EN 13242:2002 med hensyn til dens rækkevidde og indhold – navnlig for så vidt angår de formodninger, der skabes i kraft af overholdelsen af denne standard, og hvordan disse kan afkræftes – og for det tredje om forbindelsen mellem de bestemmelser i den nationale lovgivning, der indebærer, at der findes visse implicitte aftalemæssige vilkår, og den meddelelsespligt, der påhviler medlemsstaterne i henhold til direktiv 98/34.

31 Under disse omstændigheder har Supreme Court (øverste domstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) a) Såfremt vilkårene i en privatretlig aftale forpligter en part til at levere et produkt, der er fremstillet i overensstemmelse med en national standard, der er udstedt til gennemførelse af en europæisk standard, der er fastlagt i henhold til et mandat fra Europa-Kommissionen i henhold til bestemmelserne i direktiv 89/106, er fortolkningen af denne standard da et forhold, som Domstolen kan anmodes om at afgøre ved præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF?

b) Er det i bekræftende fald et krav efter EN 13242:2002, at overholdelse eller tilsidesættelse af denne standard kun kan fastslås ved dokumentation i form af prøvninger i overensstemmelse med standarder (uden mandat) udstedt af CEN, som EN 13242:2002 henviser til, og som foretages på tidspunktet for produktionen og/eller tidspunktet for leveringen, eller kan tilsidesættelse af en standard (og følgelig manglende opfyldelse af aftalen) fastslås ved dokumentation i form af prøvninger udført senere, såfremt udfaldet af sådanne prøvninger logisk set kan anses for bevis for, at den nævnte standard er blevet tilsidesat?

2) Er en national domstol ved behandlingen af et privatretligt krav om manglende opfyldelse af en aftale om et produkt, der er fremstillet i overensstemmelse med en europæisk standard udstedt efter et mandat fra Kommissionen i henhold til direktiv [89/106], forpligtet til at afstå fra at anvende nationale bestemmelser, der indebærer[, at der findes] [indirekte aftalemæssige] krav til handelsmæssig kvalitet og egnethed til formålet, med den begrundelse, at enten de lovbestemte vilkår eller deres anvendelse skaber standarder eller pålægger tekniske specifikationer eller krav, der ikke er foretaget underretning om i henhold til bestemmelserne i direktiv 98/34/EF?

3) Er en national ret, der behandler en sag om manglende opfyldelse af en privatretlig aftale, der udspringer af manglende opfyldelse af et vilkår om handelsmæssig kvalitet eller egnethed til anvendelse (der indirekte følger af den nationale lov i en aftale mellem parterne og ikke ændret eller fraveget af dem) for et produkt, der er fremstillet i overensstemmelse med EN 13242:2002, forpligtet til at antage, at produktet er af sædvanlig handelsmæssig kvalitet og egnet til sit formål, og i så fald kan en sådan formodning da kun afvises ved dokumentation for manglende overholdelse af EN 13242:2002 ved prøvninger udført i overensstemmelse med de prøvninger og protokoller, der henvises til i EN 13242:2002, og som er udført på tidspunktet for leveringen af produktet?

4) Såfremt spørgsmål 1, litra a), og spørgsmål 3 besvares bekræftende, er en grænse for det samlede svovlindhold i tilslag da foreskrevet ved eller i henhold til EN 13242:2002, således at overholdelse af en sådan grænse er et krav for bl.a. at skabe en formodning om sædvanlig handelsmæssig kvalitet eller egnethed til formålet?

5) Såfremt både spørgsmål 1, litra a), og spørgsmål 3 besvares bekræftende, er dokumentation for, at produktet var forsynet med »CE-mærkning«, da nødvendig for at kunne støtte sig på formodningen skabt ved bilag ZA til EN 13242:2002 og/eller artikel 4 i direktiv 89/106?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Første spørgsmål, litra a), om Domstolens kompetence

32 Den forelæggende ret søger med sit første spørgsmål, litra a), nærmere bestemt oplyst, om artikel 267 TEUF skal fortolkes således, at Domstolen, når en national domstol skal tage stilling til en tvist vedrørende en privatretlig aftale, der forpligter en part til at levere et produkt, der er i overensstemmelse med en national standard til gennemførelse af en harmoniseret standard som omhandlet i artikel 4, stk. 1, i direktiv 89/106, og hvis referencer er blevet offentliggjort af Kommissionen i *Den Europæiske Unions Tidende*, C-udgaven, har kompetence til at træffe præjudiciel afgørelse om denne standard.

33 Indledningsvis skal det for det første bemærkes, at den i hovedsagen omhandlede tekniske standard I.S. EN 13242:2002 ifølge forelæggelsesafgørelsen udgør en gennemførelse i irsk ret foretaget af den irske standardiseringsmyndighed af den harmoniserede standard EN 13242:2002. Følgelig er forståelsen af den første standard direkte afhængig af den fortolkning, der gives den anden.

34 For det andet skal det bemærkes, at Domstolen ifølge retspraksis har kompetence til at fortolke retsakter, der ganske vist er vedtaget af organer, der ikke kan kvalificeres som »EU-institutioner, -agenturer og organer«, men som ikke desto mindre har karakter af gennemførelsesforanstaltninger eller -bestemmelser af en EU-retsakt (jf. i denne retning dom af 20.9.1990, Sevince, C-192/89, EU:C:1990:322, præmis 10, og af 21.1.1993, Deutsche Shell, C-188/91, EU:C:1993:24, præmis 17), idet en sådan løsning er begrundet i selve formålet med artikel 267 TEUF, der skal sikre en ensartet anvendelse i hele Unionen af alle de bestemmelser, der udgør Unionens retsorden, for at undgå, at de tillægges forskellige retsvirkninger alt efter fortolkningen heraf i de forskellige medlemsstater (dom af 20.9.1990, Sevince, C-192/89, EU:C:1990:322, præmis 11).

35 I øvrigt har Domstolen ligeledes præciseret, at den ikke-bindende karakter af en EU-retlig retsakt ikke er til hinder for, at Domstolen træffer en præjudiciel afgørelse om denne retsakts fortolkning i henhold til artikel 267 TEUF (dom af 21.1.1993, Deutsche Shell, C-188/91, EU:C:1993:24, præmis 18).

36 Hvad nærmere bestemt angår en harmoniseret standard som den i hovedsagen omhandlede skal det bemærkes, at artikel 4, stk. 1, i direktiv 89/106 definerer de harmoniserede standarder som tekniske specifikationer, der er vedtaget af CEN eller CENELEC eller af begge efter mandat fra Kommissionen i henhold til direktiv 83/189, og som, således som det fremgår af sjette og syvende betragtning til sidstnævnte direktiv, udgør en konkretisering på teknisk niveau af de væsentlige krav, der er fastsat i bilag I hertil.

37 I henhold til artikel 7, stk. 3, i direktiv 89/106 offentliggøres referencerne til de harmoniserede standarder, som de europæiske standardiseringsorganer har udstedt, derefter af Kommissionen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*, C-udgaven.

38 I henhold til artikel 4, stk. 2, i direktiv 89/106, sammenholdt med 11. betragtning hertil, har denne offentliggørelse det formål, at de produkter, som er omfattet af direktivet, og som opfylder de tekniske specifikationer, der stilles til disse produkter i de harmoniserede standarder, bliver omfattet af en formodning om, at produkterne er i overensstemmelse med direktivets væsentlige krav (jf. i denne retning dom af 21.10.2010, Latchways og Eurosafe Solutions, C-185/08, EU:C:2010:619, præmis 31), hvilket gør det muligt at anbringe »CE«-mærkningen på dem.

39 Denne formodning om overensstemmelse med de væsentlige krav i direktiv 89/106 såvel som »CE«-mærkningen gør det i overensstemmelse med dette direktivs artikel 6, stk. 2, sammenholdt med 12. betragtning hertil, muligt for det pågældende produkt at bevæge sig, omsættes og frit anvendes på alle EU-medlemsstaternes områder.

40 Det følger af det ovenstående, at en harmoniseret standard som den i hovedsagen omhandlede, der er vedtaget på grundlag af direktiv 89/106, og hvis referencer er blevet offentliggjort i *Den Europiske Unions Tidende*, udgør en del af EU-retten, eftersom det er under henvisning til bestemmelserne i en sådan standard, at det fastslås, hvorvidt formodningen i henhold til artikel 4, stk. 2, i direktiv 89/106 finder anvendelse eller ej på et givet produkt.

41 Et produkts overholdelse af de tekniske krav, der er defineret i en sådan standard, lader nemlig formode, at produktet opfylder de væsentlige krav i direktiv 89/106. Heraf følger at det nævnte produkt har tilladelse til at bevæge sig, omsættes og frit anvendes på alle EU-medlemsstaternes område, således at medlemsstaterne under anvendelse af direktivets artikel 6, stk. 1, bl.a. ikke kan pålægge disse produkter yderligere krav for disses effektive markedsadgang og anvendelse på medlemsstaternes område (jf. i denne retning dom af 16.10.2014, Kommissionen mod Tyskland, C-100/13, EU:C:2014:2293, præmis 55, 56 og 63).

42 Selv om det er rigtigt, at en byggevares overensstemmelse med de væsentlige krav i direktiv 89/106 i givet fald kan attesteres på andre måder end beviset for overensstemmelse med de harmoniserede standarder, kan dette ikke skabe tvivl om tilstedeværelsen af de retsvirkninger, der er knyttet til en harmoniseret standard.

43 Det skal indledningsvis bemærkes, at selv om det er rigtigt, at udarbejdelsen af en sådan standard tilfalder et privatretligt organ, udgør den ikke desto mindre en gennemførelsesforanstaltning, der er nødvendig og strengt afgrænset af de væsentlige krav, der defineres i direktivet, og som er gennemført på initiativ af Kommissionen og under dens kontrol, idet referencerne til disse retsvirkninger underkastes en forudgående offentliggørelse af sidstnævnte i *Den Europæiske Unions Tidende*, C-udgaven.

44 I det konkrete tilfælde blev standard EN 13242:2002 udarbejdet inden for rammerne af mandat M 125, som Kommissionen gav CEN i henhold til artikel 7 i direktiv 89/106, og hvis punkt 8, kapital II, bestemmer, at de europæiske standardiseringsorganer skal give et teknisk svar på fastsættelse af egenskaber i mandatet under hensyntagen til de betingelser, der er angivet heri. Med henblik herpå har Kommissionen i bilag 1 og 2 til mandatet nøjagtigt fastslået dets anvendelsesområde såvel som en teknisk referenceramme pr. gruppe og undergruppe af produkter, for hvilke det foreskriver fastsættelse af egenskaber i forhold til ydeevne og holdbarhed. Under anvendelse af bilag 3 til det nævnte mandat har Kommissionen også pålagt CEN i den harmoniserede standard, som skulle udarbejdes, nærmere at angive et vist antal systemer til at attestere overensstemmelse.

45 Det fremgår også af punkt 1 og 19 i kapitel II til mandat M 125, at standardiseringsorganet for det første, forud for, at dette accepterer mandatet, inden for en af Kommissionen fastsat frist skal udarbejde et arbejdsprogram, der skal godkendes af denne. I medfør af punkt 5 og 6 i kapitlet skal ethvert forslag om elementer, der ikke er indeholdt i mandatet for det andet forlægges for Kommissionen til undersøgelse. I henhold til punkt 15-17 og 21 i det nævnte kapitel bør standardiseringsorganernes arbejde for det tredje være genstand for en nøje overvågning fra Kommissionens side koblet sammen med en forpligtelse til regelmæssigt at rapportere til denne såvel som med institutionens overensstemmelseskontrol af de endelige udkast til de harmoniserede standarder forud for offentliggørelsen af referencerne til disse i *Den Europæiske Unions Tidende*, C-udgaven.

46 I øvrigt, og som dette er illustreret ved dom af 16. oktober 2014, Kommission mod Tyskland (C-100/13, EU:C:2014:2293), sikrer Kommissionen ved hjælp af traktatbrudssøgsmålet i henhold til artikel 258 TEUF de harmoniserede standarders fulde virkning. I denne dom fandt Domstolen således, at den pågældende medlemsstat ved at pålægge byggevarer, der var omfattet af flere harmoniserede standarder, yderligere betingelser for den effektive markedsadgang for og anvendelse på det tyske område havde tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 2, og artikel 6, stk. 1, i direktiv 89/106.

47 Første spørgsmåls litra a) skal derfor besvares med, at artikel 267, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at Domstolen har kompetence til præjudicielt at fortolke en harmoniseret standard som omhandlet i artikel 4, stk. 1, i direktiv 89/106, hvis referencer er blevet offentliggjort af Kommissionen i *Den Europæiske Unions Tidende*, C-udgaven.

Det første spørgsmål, litra b)

48 Under hensyn til besvarelsen af det første spørgsmål, litra a), skal det første spørgsmål, litra b), hvormed den forelæggende ret nærmere bestemt ønsker oplyst, om den harmoniserede standard EN 13242:2002 skal fortolkes således, at den i forbindelse med en tvist vedrørende en privatretlig aftale, der forpligter en part til at levere et produkt, der er i overensstemmelse med en national standard til gennemførelse af en harmoniseret standard som omhandlet i artikel 4, stk. 1, i direktiv 89/106, hvis referencer er blevet offentliggjort af Kommissionen i *Den Europæiske Unions Tidende*, C-udgaven, giver mulighed for at fastslå en tilsidesættelse af de tekniske specifikationer i denne harmoniserede standard ved hjælp af andre prøvningsmetoder, der udtrykkeligt er fastlagt i sidstnævnte, og hvorvidt disse prøvningsmetoder kan anvendes på et hvilket som helst tidspunkt i løbet af varens økonomiske levetid, besvares.

49 Indledningsvis skal det konstateres, at afsnit 6 i den harmoniserede standard med overskriften »Chemical requirements« i overensstemmelse med punkt 1, andet afsnit, i den harmoniserede standard EN 13242:2002, i henhold til hvilken denne »provides for the evaluation of conformity of the products to [that] European Standard«, i punkt 6.3 bestemmer, at det samlede svovlindhold i tilslaget, der skal angives ved den tilsvarende kategori, som defineret i tabel 13 i den nævnte harmoniserede standard med overskriften »Categories for maximum values of total sulfur content«, skal fastlægges i overensstemmelse med den europæiske standard EN 1744-1:1998.

50 Der skal dog mindes om, at direktiv 89/106, som det fremgår af fjerde betragtning hertil, tilsigter at fjerne hindringerne for samhandelen ved at skabe vilkår, der gør det muligt for byggevarer frit at kunne markedsføres inden for Unionen (jf. i denne retning dom af 18.10.2012, Elenca, C-385/10, EU:C:2012:634, præmis 15).

51 Heraf følger, at direktiv 89/106, der har det afgrænsede formål at fjerne hindringer for samhandelen, ikke har til formål at harmonisere betingelserne og reglerne for den konkrete anvendelse af byggevarer i forbindelse med, at disse indgår i bygværker til bygninger og vejbygning, men reglerne for disse produkters markedsadgang.

52 Således foretager hverken direktiv 89/106 eller den harmoniserede standard 13242:2002 og navnlig denne sidstnævntes punkt 6.3, der fastsætter reglerne for fastsættelsen af svovlindholdet i det heri omhandlede tilslag, en harmonisering af de nationale forskrifter, der finder anvendelse på beviset i forbindelse med en aftalemæssig tvist som den i hovedsagen omhandlede, uanset om det drejer sig om den måde, hvorpå det fastslås, at et produkt er i overensstemmelse med de kontraktligt aftalte specifikationer for en byggevare, eller om det tidspunkt, hvor en sådan byggevares overensstemmelse skal fastslås.

53 Henset til ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål, litra b), besvares med, at den harmoniserede standard EN 13242:2002 skal fortolkes således, at den ikke binder den nationale ret, for hvilken der verserer en tvist om opfyldelsen af en privatretlig aftale, der pålægger en part at levere en byggevare, der er i overensstemmelse med en national standard, der gennemfører denne harmoniserede standard, uanset om det drejer sig om den måde, hvorpå det fastslås, at en sådan byggevare er i overensstemmelse med de kontraktligt aftalte specifikationer, eller om det tidspunkt, hvor dens overensstemmelse skal fastslås.

Det tredje spørgsmål

54 Med det tredje spørgsmål, der dernæst skal behandles, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4, stk. 2, i direktiv 89/106, sammenholdt med 12. betragtning hertil, skal fortolkes således, at formodningen om, at et byggemateriale, der er fremstillet i overensstemmelse med en harmoniseret standard, er egnet til sit formål, er bindende for den nationale ret i forhold til at fastslå, hvorvidt et sådant produkt er af handelsmæssig kvalitet eller er egnet til formålet, når en generel national lovgivning, der regulerer salget af varer, som den i hovedsagen omhandlede, kræver, at en byggevare har disse karakteristika. I bekræftende fald har den forelæggende ret anmodet Domstolen om at klarlægge, hvordan denne formodning kan afkræftes.

55 Som det fremgår af artikel 2, stk. 1, i direktiv 89/106, har dette til formål at sikre, at byggevarer, der er bestemt til bygværker, kun kan markedsføres, hvis de er egnede til den anvendelse, de er bestemt til, dvs. at de har sådanne egenskaber, at de bygværker, hvori de skal indgå, monteres, anvendes eller installeres, såfremt disse bygværker er korrekt udformet og opført, kan opfylde de væsentlige krav, som omhandles i dette direktivs artikel 3, hvis og når sådanne bygværker er omfattet af forskrifter, der indeholder sådanne krav.

56 I denne forbindelse, og som dette er fastslået i denne doms præmis 39, har EU-lovgiver fastlagt en mekanisme om en formodning om, at en vare er egnet til sit formål, i henhold til hvilken et produkt, der opfylder de væsentlige krav, der er omhandlet i artikel 3 i direktiv 89/106, og som konkretiseres i en harmoniseret standard, i henhold til direktivets artikel 6, stk. 1, sammenholdt med 12. betragtning hertil, frit kan omsættes, markedsføres og tages i brug på alle medlemsstaternes område.

57 Heraf følger det, at en sådan formodning om overensstemmelse udelukkende tilsigter at gøre det muligt for en byggevare, der opfylder de betingelser, der er fastlagt i en harmoniseret standard, at bevæge sig frit inden for Unionen.

58 Således kan direktiv 89/106 af de samme grunde som dem, der er anført i denne doms præmis 51, ikke fortolkes således, at det foretager en harmonisering af nationale – eventuelt implicitte – forskrifter, der gælder for kontrakter om salg af byggevarer.

59 Som følge heraf kan formodningen om, at en vare er egnet til sit formål, som er foreskrevet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 89/106, sammenholdt med 12. betragtning hertil, ikke være bindende med hensyn til i forbindelse med en aftaleretlig tvist at vurdere den ene af aftaleparternes overholdelse af et nationalt krav af aftalemæssig karakter.

60 Henset til besvarelsen af det tredje spørgsmåls første led skal spørgsmålets andet led ikke besvares.

61 Henset til ovenstående bemærkninger skal det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 4, stk. 2, i direktiv 89/106, sammenholdt med 12. betragtning hertil, skal fortolkes således, at formodningen om, at et byggemateriale, der er fremstillet i overensstemmelse med en harmoniseret standard, er egnet til sit formål, ikke er bindende for den nationale ret i forhold til at fastslå, hvorvidt et sådant produkt er af handelsmæssig kvalitet eller er egnet til formålet, når en generel national lovgivning, der regulerer salget af varer, som den i hovedsagen omhandlede, kræver, at en byggevare har disse karakteristika.

Om det fjerde og det femte spørgsmål

62 Idet den forelæggende ret udelukkende har stillet det fjerde og det femte spørgsmål for det tilfælde, at det første spørgsmål, litra a), og det tredje spørgsmål besvares bekræftende, er det ufornødent at besvare disse spørgsmål.

Det andet spørgsmål

63 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 1, nr. 11), i direktiv 98/34 skal fortolkes således, at en national domstol i forbindelse med en tvist mellem to privatpersoner om rettigheder og forpligtelser i kontraktforhold er forpligtet til at undlade at en anvende en national lovgivning som den, der er relevant i hovedsagen, der – medmindre parterne har aftalt andet – fastlægger implicitte aftalemæssige krav til handelsmæssig kvalitet og egnethed til formålet eller kvaliteten af de solgte varer, fordi denne lovgivning udgør en »teknisk forskrift« som omhandlet direktivets i artikel 1, nr. 11), der ikke er blevet meddelt Kommissionen af medlemsstaten i henhold til det nævnte direktivs artikel 8, stk. 1.

64 Indledningsvis skal der, som den forelæggende ret med rette har bemærket, mindes om, at det fremgår af fast retspraksis, at uanvendeligheden af en national teknisk forskrift, som ikke er blevet meddelt i overensstemmelse med artikel 8 i direktiv 98/34, kan påberåbes i en sag mellem private parter (jf. dom af 30.4.1996, CIA Security International, C-194/94, EU:C:1996:172, præmis 54, og af 26.9.2000, Unilever, C-443/98, EU:C:2000:496, præmis 40-43, 48 og 49).

65 Forud herfor skal det dog efterprøves, at den i hovedsagen omhandlede lovgivning rent faktisk udgør en »teknisk forskrift« i den betydning, hvori dette udtryk er anvendt i direktivets artikel 1, nr. 11).

66 Det følger af denne bestemmelse, at begrebet »teknisk forskrift« opdeles i tre kategorier, nemlig for det første »teknisk specifikation« som omhandlet i artikel 1, nr. 3), i direktiv 98/34, for det andet »andet krav« som defineret i direktivets artikel 1, nr. 4), og for det tredje det forbud mod fremstilling, import, markedsføring eller anvendelse af et produkt, der er omhandlet i samme direktivs artikel 1, nr. 11) (dom af 10.7.2014, Ivansson m.fl., C-307/13, EU:C:2014:2058, præmis 16 og den deri nævnte retspraksis).

67 I den foreliggende sag ser det for det første ud til, at bestemmelser som de i hovedsagen omhandlede, enten i sig selv eller som fortolket af de irske retsinstanser, ikke falder ind under begrebet »teknisk specifikation« som omhandlet i artikel 1, nr. 3), i direktiv 98/34. Dette begreb omfatter nemlig udelukkende nationale forskrifter, som vedrører produktet eller dets emballering som sådan og således fastsætter et af de kendetegn, der kræves af et produkt (dom af 10.7.2014, Ivansson m.fl., C-307/13, EU:C:2014:2058, præmis 19 og den deri nævnte retspraksis). Imidlertid er dette tydeligvis ikke tilfældet med hensyn til et krav, der, medmindre parterne har aftalt andet, gælder generelt for salget af alle produkter.

68 For det andet og af samme grund kan sådanne bestemmelser ikke kvalificeres som »andre krav« som omhandlet i artikel 1, nr. 4), i direktiv 98/34.

69 I denne henseende har Domstolen præciseret, at de pågældende nationale bestemmelser for at blive anset for »andre krav« i den forstand, hvori udtrykket er anvendt bestemmelsen, skal udgøre betingelser, der kan influere betydeligt på sammensætningen af produktet, dets natur eller afsætningen af det, i hvilken forbindelse de forskrifter, der har en generel karakter, ikke kan udgøre sådanne betingelser og følgelig heller ikke kvalificeres som »andre krav« (dom af 10.7.2014, Ivansson m.fl., C-307/13, EU:C:2014:2058, præmis 26 og 27 og den deri nævnte retspraksis).

70 Den i hovedsagen omhandlede lovgivning henhører heller ikke under kategorien af tekniske forskrifter, der er omhandlet i artikel 1, nr. 11), i direktiv 98/34, for så vidt som den, idet den begrænser sig til at fastsætte implicitte aftalemæssige krav, ikke indeholder noget forbud i dette direktivs forstand mod at fremstille, importere, markedsføre eller anvende et produkt eller mod at levere eller anvende en tjeneste eller mod at etablere sig som en tjenesteyder.

71 Følgelig finder direktiv 98/34 ikke anvendelse i forhold til indirekte aftalemæssige krav som dem, der er fastlagt ved den i hovedsagen omhandlede lovgivning.

72 Henset til det foregående skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 1, nr. 11), i direktiv 98/34 skal fortolkes således, at nationale bestemmelser som de i hovedsagen omhandlede, medmindre parterne har aftalt andet, fastlægger implicitte aftalemæssige krav til handelsmæssig kvalitet og egnethed til formålet eller kvaliteten af de solgte varer, ikke udgør »tekniske forskrifter« som omhandlet i denne bestemmelse, hvoraf udkastene skal være genstand for den forudgående fremsendelse, som er fastsat i direktivets artikel 8, stk. 1, første afsnit.

Sagens omkostninger

73 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

1) **Artikel 267, stk. 1, TEUF skal fortolkes således, at Den Europæiske Unions Domstol har kompetence til præjudicielt at fortolke en harmoniseret standard som omhandlet i artikel 4, stk. 1, i Rådets direktiv 89/106/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om byggevarer, som ændret ved Rådets direktiv 93/68/EØF af 22. juli 1993, hvis referencer er blevet offentliggjort af Kommissionen i *Den Europæiske Unions Tidende*, C-udgaven.**

2) **Den harmoniserede standard EN 13242:2002, »Tilslag til ubundne og hydraulisk bundne materialer til vejbygning og andre anlægsarbejder«, skal fortolkes således, at den ikke binder den nationale ret, for hvilken der verserer en tvist om opfyldelsen af en privatretlig aftale, der pålægger en part at levere en byggevare, der er i overensstemmelse med en national standard, der gennemfører denne harmoniserede standard, uanset om det drejer sig om den måde, hvorpå det fastslås, at en sådan byggevare er i overensstemmelse med de kontraktligt aftalte specifikationer, eller om det tidspunkt, hvor dens overensstemmelse skal fastslås.**

3) **Artikel 4, stk. 2, i direktiv 89/106, som ændret ved direktiv 93/68, sammenholdt med 12. betragtning hertil, skal fortolkes således, at formodningen om, at et byggemateriale, der er fremstillet i overensstemmelse med en harmoniseret standard, er egnet til sit formål, ikke er bindende for den nationale ret i forhold til at fastslå, hvorvidt et sådant produkt er af handelsmæssig kvalitet eller er egnet til formålet, når en generel national lovgivning, der regulerer salget af varer, som den i hovedsagen omhandlede, kræver, at en byggevare har disse karakteristika.**

4) **Artikel 1, nr. 11), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester, som senest ændret ved Rådets direktiv 2006/96/EF af 20. november 2006, skal fortolkes således, at nationale bestemmelser som de i hovedsagen omhandlede, medmindre parterne har aftalt andet, fastlægger implicitte aftalemæssige krav til handelsmæssig kvalitet og egnethed til formålet eller kvaliteten af de solgte varer, ikke udgør »tekniske forskrifter« som omhandlet i denne bestemmelse, hvoraf udkastene skal være genstand for den forudgående fremsendelse, som er fastsat i artikel 8, stk. 1, første afsnit, i direktiv 98/34, som ændret ved direktiv 2006/96.**

Underskrifter